

Fossilfritt 2030 – Rena resan

Sammanfattning

Region Örebro län ansöker om 23 % av projektets bokförda kostnader, dock högst 2 567 649 kr för projekt Fossilfritt 2030 – Rena resan under perioden 2019-12-02 – 2023-03-31.

Ett samverkansprojekt mellan Region Örebro län, Biogas Öst AB, Region Östergötland och Region Sörmland som ska bidra till att minska klimatpåverkan från resor i Östra Mellansverige (ÖMS)¹. Projektet är en del i en helhet tillsammans med projekt Fossilfritt 2030 – Fordon och drivmedel. Detta projekt kommer arbeta med beteendeförändring samtidigt som Fordon och drivmedel kommer att arbeta för att ställa om till hållbara fordons- och bränslealternativ.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategins prioriterade område Konsumtion och försörjning och bidrar till att nå målet om minskad klimatpåverkan. Projektet ska arbeta med hållbart resande med mål om att fler ska minska klimatpåverkan från resor.

För 2019 har Nämnden för regional tillväxt fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2018-11-28 § 83). Enligt inriktningsbeslutet är projektet prioriterat enligt rangordningen ”1. Ansökningar som avser medfinansiering till EU-projekt oavsett prioriterat område i den regionala utvecklingsstrategin.”

Projektet finansieras också av det regionala strukturfondsprogrammet för investeringar i regional tillväxt och sysselsättning Östra Mellansverige.

Bakgrund

Målet på både nationell och regional nivå är en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030. Samtidigt kommer nästan 40 procent av utsläppen i Östra Mellansverige från resor och transporter. Ökade insatser krävs för att få till en förändring. Genom att möjliggöra och visualisera flera olika sorters sätt att resa kan projektet bidra till att minska utsläppen. Dagens bensin- och dieslbilar måste inom kort ersättas av andra fordon som drivs av förnybara drivmedel, enligt forskning från tidigare projekt, men det kommer inte att räcka bland annat

¹ Regionalt strukturfondsprogram (EU-program) Programområdet omfattar Uppsala, Västmanlands, Sörmlands, Östergötlands och Örebro län.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2019-11-04

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS7576

eftersom förnybara drivmedel i dag inte produceras i tillräckligt stor utsträckning. Förutom en omställning av fordonsflottan måste även bilresandet minska.

Andelen av befolkningen som åker kollektivet eller cyklar i stället för att ta bilen måste öka om målen ska nås. Det finns en ovilja hos många att ställa om till ett mer hållbart resande. Det handlar bland annat om status, vanebeteende och förutsättningar att byta färd sätt. Det finns också en brist på resealternativ där man kombinerar olika färdmedel, särskilt på mindre orter.

Region Örebro län bedriver idag projektet Hållbart resande i Örebroregionen, (2 114 002 kr under perioden 2017-01-02 – 2020-03-31) där olika aktiviteter och åtgärder genomförs. Projektet har som syfte att stötta företag och organisationer till ett effektivare arbete med hållbart resande. De konkreta åtgärder som har genomförts inom projektet har varit uppskattade av deltagande aktörer och resultatet hittills är både koldioxidbesparingar och beteendeförändringar i länet.

Trots en positiv utveckling inom området är det långt kvar till målet 2030. Tidigare erfarenheter visar att kampanjer och åtgärder behöver anpassas efter kommuners storlek och geografiska läge för att ge god effekt. Det finns en skillnad mellan stad och land och kommuners förutsättningar att arbeta med hållbart resande. Kommunerna efterfrågar ett mer anpassat stöd för arbetet med hållbara resor. Det här projektet avser därför arbeta behovsanpassat utifrån länens olika kommuner. Det pågår ännu inte något arbete över länsgränserna, eller något arbete där vi tar hänsyn till kommuners olika förutsättningar. Men genom ett samarbete med andra regioner i Östra Mellansverige kan arbetet förbättras.

Forskning visar att fler kvinnor än män reser hållbart. Män är idag mindre benägna att resa med cykel eller kollektivtrafik, detta gäller även tjänsteresor. Om män reste som kvinnor skulle de alternativa bränslen som man har räcka för att klimatanpassa transportsystemet. Att använda jämställdhet som hävstång i omställningen och rikta fler kampanjer mot gruppen män kan därför vara nödvändigt i det framtida arbetet med hållbart resande. Projektet bör arbeta med en normförskjutning.

Projektet kommer att samarbeta med projektet *Fossilfritt 2030 - fordon och drivmedel* för att arbeta med klimatfrågan från två håll. I detta projekt kommer man att arbeta med beteendeförändring samtidigt som Fordon och drivmedel kommer att arbeta för att ställa om till hållbara fordons- och bränslealternativ.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2019-11-04

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS7576

Den primära målgruppen är anställda inom organisationer och kommuner i de deltagande länen, samt användare av deras tjänster som idag gör sina privata- eller tjänsteresor med diesel- eller bensinbil. Sekundära målgrupper är andra organisationer och företag som inte deltar aktivt i projektet men som kan inspireras av projektets goda exempel. Samt politiker och makthavare som genom ökad medvetenhet kan bidra till en snabbare omställning.

Övergripande mål

Andelen hållbara persontransporter i Östra Mellansverige ska vara minst 30 procent år 2030.

Projektmål

Projektet ska bidra till att det hållbara resandet ökar i ÖMS, vilket innebär att fler ska välja cykel eller kollektivtrafik vid projektets slut.

Delmål och aktiviteter

Delmål 1. 15 procent av deltagare i aktiviteter börjar resa hållbara resor

Exempel på aktiviteter

Platskampanj - Riktade platsspecifika kampanjer på arbetsplatser eller geografiska platser. Kan innehålla tävlingsmoment, prova på moment, eller olika sorters test-cyklare.

Beteendekampanjer – visuella normbrytande kampanjer sociala medier används för att rikta budskap till olika grupper. Tävlingsmoment kan komma att ingå

Alternativa resesätt - Genom att visa olika alternativ som finns kan projektet ge en möjlighet för personer att hitta nya sätt att resa. Exempelvis genom cykelbibliotek med olika cykelmodeller, kombinerade resor i kollektivtrafiken med vikcykel och cykelpool.

Fysiska nudgar i praktiken - Genom att förändra något i den fysiska miljön så kan alternativ till bilen bli mer tydliga, vilket leder till nya sätt att resa. Genom små enkla knuffar styrs människor till att göra ett önskat val utan att värderingarna ändras. Exempelvis fysiska förändringar i gatumiljö, målning, föremål/konst som vägvisning, tillfällig avstängning av gata.

Flexibla arbetsätt - En omställning kräver nya sätt att se på de system som finns idag, och utvärdera om det går att förbättra delar av det. Ett förändrat sätt att se på hur vi arbetar kan ge bra förutsättningar för att minska antalet resor och minska utsläpp från tjänsteresor och möten. Exempelvis genom ökad användning av digital teknik och möjlighet till distansarbete.

Storregional samverkan – verka för länsövergripande samarbete och kunskapsutbyte. Arbeta fram och sprida informationsmaterial och goda exempel.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2019-11-04

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS7576

Delmål 2. Målgruppen män har fått kunskap om hållbart resande

Olika sätt att resa hållbart ska testas under projektets tid och dess olika aktiviteter. Exempel på aktiviteter, beteendekampanjer, platskampanjer och alternativa resesätt.

Delmål 3. Deltagarna i projektaktivitet ska ha provat kombinerade resor inom ÖMS

Exempel på aktiviteter, alternativa resesätt.

Delmål 4. Deltagarna har provat att resa hållbart på för dem nya sätt

Exempel på aktiviteter: platskampanjer, fysiska nudgar i praktiken och alternativa resesätt.

Delmål 5. Ett samarbete har etablerats kring hållbara resor mellan 25 organisationer från olika sektorer under projektiden

Exempel på aktiviteter, löpande nätverksträffar, verka för länsövergripande samarbete och kunskapsutbyte, arbeta fram och sprida informationsmaterial med goda exempel från projektet storregionalt.

Första halvåret av projektet kommer handla om att välja inriktning utifrån de individuella behov som finns hos olika aktörer i projektet. Genom dialog i olika nätverk ska projektet arbeta med att ta fram rätt aktivitet för rätt kommun. Projektägaren kommer att utgå från aktivitetslista i diskussionerna med aktörerna och välja lämplig aktivitet utifrån förutsättningarna. Alla aktiviteter kommer inte att ske överallt.

Inför varje aktivitet tar projektledare och delprojektledare, i samråd med externa utvärderare, fram en nulägesbild genom exempelvis mätning, enkäter, offentlig statistik, forskning eller annan fakta som bedöms relevant för aktivitetens karaktär. Varje aktivitet följs upp och utvärderas under projektets gång.

Ingående län

Örebro, Södermanland, Östergötland

Regional samverkan

Projektet är ett samverkansprojekt mellan Region Örebro län, Biogas Öst, Region Östergötland och Region Sörmland. Man kommer att samarbeta mellan regioner, kommunerna och andra offentliga organisationer.

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2019-11-04

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS7576

Kommuner och organisationer som är med och finansierar projektet med tid eller pengar kommer att delta i genomförandet av projektets insatser. Men man kommer även att arbeta med samtliga kommuner i de deltagande länen på olika sätt.

Perspektiv

Forskning visar att fler kvinnor än män reser hållbart. I projektet kommer flera av kampanjer att vara riktade mot gruppen män för att öka resandet i denna grupp.

Aktiviteterna i detta projekt syftar till att skapa nya vanor och beteenden som gynnar resor med kollektivtrafik eller cykel, vilket ska bidra till minskad klimatpåverkan.

Långsiktighet

Effekterna kommer att inkluderas i det arbete som bedrivs i länen för en hållbar regional tillväxt, i enlighet med målen i Europa 2020-strategin. Det innebär att resultat och de effekter av projektet kommer att vara grund för kommande projekt, linjeverksamhet och som underlag för framtida mål, och regionala handlingsplaner och strategier.

Upparbetade nätverk kommer vidare i respektive län efter projektet.

Uppföljning

Projektet ska löpande återrapporteras till beslutande organ i Region Örebro län.

Intern uppföljning kommer att läggas in som återkommande aktivitet i projektplanen, samt extern uppföljning kommer att ske löpande under projektets gång. Projektet kommer att fokusera på lärande och återknyta erfarenheter från genomförda aktiviteter till deltagare i Östra Mellansverige så att ett gemensamt lärande uppstår. Detta sker genom nätverksträffar av olika slag. De länsövergripande samarbetena kan bli viktiga i framtida arbete med hållbara resor. Upparbetade nätverk kommer att kunna leva vidare i respektive län.

Arbetet för att ta fram en utvärderingsplan kommer att inledas vid projektets start. Planen kommer att utvecklas av styrgruppen i samverkan med extern utvärderingskompetens.

Resultatspridning

Vid projektets start kommer projektkommunikatören att ta fram en kommunikationsplan inklusive hållbarhetsaspekterna. Det innebär att informationsmaterial ska ha ett lättläst och inkluderande språk. Bildmaterial, aktiviteter och kampanjer ska utformas för att kunna öka jämställdheten inom hållbart resande. Det kan betyda att ett kön kan vara underrepresenterat i

Tjänsteställe, handläggare
Projektstöd, Mirela Redzic

Projektforum
2019-11-04

Projektbeskrivning
Dnr: 19RS7576

kampanjer och material, men det görs i så fall för att minska skillnader mellan mäns och kvinnors resor.

Information om projektet kommer att spridas under både lokala och storregionala träffar som anordnas via projektet. Gemensamma mallar kommer att tas fram för alla samverkande län att använda vid extern kommunikation.

Projektorganisation

Projektet är ett samverkansprojekt mellan Region Örebro län, Region Sörmland, Region Östergötland och Biogas Öst. Region Örebro län är projektägare och driver arbete i Örebro län, samt samordnar det övergripande arbetet mellan deltagande län.

I styrgruppen ingår projektägaren och projektledaren samt representanter från övriga finansierande parter. Styrgruppen samordnas med projektet för fordon och drivmedel som drivs av Biogas Öst för att säkerställa en god samordning mellan de två insatserna inom transportområdet. Styrgruppen har ansvar för att följa upp och besluta om projektets ramar och om eventuella projektavsteg.

Projektledare och delprojektledare från respektive samverkande aktör bildar en storregional grupp där kontinuerlig kontakt och samordning av projektet sker.

Region Örebro läns projektgrupp består av projektledare och projektmedarbetare, kommunikatör och ekonom från Region Örebro län. Här kommer aktiviteter för länet att samordnas. Sörmlands län och Östergötlands län har egna projektgrupper där projektledare och övriga projektaktörer från länet ingår. Här kommer aktiviteter för länet att samordnas.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Det finns inget liknande arbete i den ordinarie verksamheten.

Kostnads- och finansieringsbudget

Bokförda kostnader	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Egen personal	2 952	1 501 544	1 957 193	1 832 861	18 348	5 312 897
Externa tjänster	0	874 000	2 170 000	1 970 000	90 000	5 104 000
Resor	0	75 000	111 250	81 250	0	267 500
Indirekta kostnader	443	225 232	293 579	274 929	2 752	796 935
Summa bokförda kostnader	3 395	2 675 776	4 532 022	4 159 040	111 099	11 481 332

Finansiär	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Offentlig finansiär						
Region Örebro län 1:1	0	430 468	1 151 107	930 525	55 549	2 567 649
ERUF	1 697	1 451 703	2 443 915	2 261 515	55 550	6 214 380
Länsstyrelsen Örebro	1 698	166 605	70 000	70 000	0	308 303
Region Sörmland 1:1	0	472 000	472 000	472 000	0	1 416 000
Region Östergötland	0	0	240 000	240 000	0	480 000
Örebro kommun	0	50 000	50 000	50 000	0	150 000
Karlskoga kommun	0	20 000	20 000	20 000	0	60 000
Örebro universitet	0	0	0	30 000	0	30 000
Privat finansiär						
Biogas Öst		85 000	85 000	85 000		255 000
Summa finansiering	3 395	2 675 776	4 532 022	4 159 040	111 099	11 481 332

Direktfinansierade kostnader (in natura)	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt
Örebro kommun, Karlskoga kommun, Kumla kommun, Örebro universitet, Länsstyrelsen Östergötland	0	227 630	355 810	363 990	0	947 430